best. Maar noch met dien kerkeraad noch met dien predikant gebeurde ook maar iets.

Als die en die maar weggewerkt zijn in den Naam des Heeren, wat maalt men dan nog om de onder dienzelfden Naam uitgegeven zoogenaamde rechtsregeltjes?

Dr Kuyper schreef eens over het karakterbedervende der toenmalige hervormde synodale organisatie. Vandaag kan men schrijven over het karakterbedervende van de door de heeren Kuyper-Nauta-Ridderbos-Aalders-Grosheide ingevoerde quasi-gereformeerde hiërarchie.

Na 1942 was het parool: niets leeren, wat niet ten volle overeenkomt met de bekende uitspraken van 1942. Toen de hoogleeraren Greijdanus en Schilder zeiden: dat is onmogelijk, want ze zijn tegenstrijdig, en het is ongeoorloofd, want ze zijn niet allemaal wáár, toen was het antwoord: schorsen, afzetten. En over enkele weken zullen wie dit antwoord gaven, als ze erbij blijven, moéten komen tot de „godvruchtige" daad van de afzetting van prof. Greijdanus; want die heeft geen schuld beleden, in tegendeel, in een brochure, die wegens oorlogsmoeilijkheden nog niet verschijnen kon, hun duidelijk gezegd, dat en waarom God hun dusgenaamden rechtshandel niet erkent. Maar als men tegenwoordig een predikant ziet komen tot de vrijmaking, dan zeggen de synodocraten veelal: blijf nu maar, je kunt preeken zooals je wilt. De „vliegende winkel" van den Goddelijken Tuchthandel heeft ook vliegende prijzen, tenminste in dit karakterbedervende instituut. Een goed instituut hâât vliegende winkels.

Een paar ouderlingen zijn ergens geschorst. Schorsen is: den man schuldig verklaren aan een openbare grove zonde, die den bedrijver voor de wereld eerloos maakt en in een gemeen lid der afsnijding waardig is. Een geschorste toelaten tot het avondmaal is daarom dwaasheid, en een bewijs, dat schorsen alsdan geen tucht-, doch een dwangmaatregel is, geen evangelische verlossingsacte, hoogtepunt van den genadedienst der verlossing, en dáárom ook sluitstuk in deel II van den Catechismus, maar een miserabel handigheidje van een meerderheid, die lastige monden stoppen wil, liefst echter met bewaring van de zoogenaamde eenheid, die echter, geïsoleerd van normen, een idool, een afgod is geworden. Geknoei alzoo. Helaas gaan de ouderlingen zelf ook nog aan het avondmaal... daar, waar geen plaats is voor trouwe dienaars van Gods Woord.

Het „wapen" van die rechtsregeltjes, waarmee de synodale hiërarchie de Gereformeerde Kerken in een-helaas-één-dags-rechtspraak heeft verleid tot grove en openbare zonde, is allang teruggeketst tegen wie het hanteerden in hun bestrijding van wie hun hinderlijk waren. Nu staan ze voor een chaos, als nimmer te voren.

Het fraaiste is dan nog, dat ze soms insinueeren: het gaat bij die vrijgemaakten om één persoon. Natuurlijk is ook zulk spreken slecht. Want primo: er zijn **honderden** schorsingen. En wat dies meer zij. Maar bovendien: al was er maar één geschorst, wat dan nog? Als een rechter een wet moet toepassen, en er is maar één keer een vonnis geweest op grond van die wet, moet men dan zeggen: het gaat hier om dien éénen persoon? Of zou men niet liever zeggen: de rechtsregelen zijn als regelen ALGEMEEN, men kan er het recht aan kennen, zooals het in het koninkrijk verstaan wordt?

INDIEN de Gereformeerde Kerken dan ook met een ijver als van Jehu zouden stáán voor haar rechtsregeltjes uit het geval-Schilder, en deze zouden toepassen links en rechts, wel, we zouden zeggen: ze zijn daar wel van de heilzame ketenen losgeslagen, maar het zijn tóch „kérels". Ze zweren niet voor niets bij den Naam van den Heere Tsebaoth.

Maar nu ze die regeltjes weer haastig opbergen, en geen woord kikken tegen wie tienmaal erger doet dan de aanvankelijk uitgeworpen slachtoffers, nu zeggen we met verontwaardiging: woudt gij insinueeren, dat zij, die u aan uw regelen **houden**, om één **persoon** in beweging komen? Gijzelf verraadt, dat het bij u om **personen** gaat; anders zoudt ge uw regelen **handhaven als van God gegeven.**

Een dweper is een stakker.
Maar een knoeier handelt misdadig. K. S.

KAMPER STUDENTENCORPS.

Er loopen onderscheiden persberichten; sommige onjuist, andere coupeerende wat den synodocraten onwelgevallig is. Daarom dit: het Kamper Studentencorps kwam bijeen te Kampen. De groote meerderheid sprak uit, dat de wettige voortzetting der opleiding die is, welke door de vrijgemaakte Geref. Kerken wordt erkend. Zoodoende blijft het oude Corps met vaandel, eigendommen etc. onder deze Kerken, gelijk de nieuw Een minderheid — hoofdzakelijk gevormd uit jongere-jaars-studenten, die **nooit** contact met de professoren Greijdanus en Schilder hadden, maar wel tijdens hun ontstentenis „ingepalmd" zijn door hun ex-collega's, die van de oorlogsmisère aldus „gebruik" maakten, heeft na de senaatsverkiezing zich afgescheiden. Maar het Corps F.Q.I. koos vóór de vrijgemaakte kerken als de juiste voortzetting der oude. K. S.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater.

Wij krijgen uit bijna alles wat rondom ons geschiedt den indruk, dat de menschen van hoog tot laag precies het omgekeerde doen van hetgeen zij behoorden te doen.

De menschen hebben over het algemeen al weer niet de les verstaan, die ons in deze tijden gegeven wordt. Want het is de Drieëenige God, Die in al het gebeuren den trotschen, revolutionairen, goddeloozen mensch der twintigste eeuw tot bezinning roept.

Dat geschiedde ook reeds in den eersten wereldoorlog. Hoog hadden de wijzen der wereld geroemd van de „cultuur", vrucht van 't humanisme. Toen alles ineen scheen te storten, zeiden de menschen, diep teleurgesteld: die cultuur is ook al niet veel zaaks. Maar nauwelijks was de vrede daar of men hoorde, vooral in Genève, een roemtaal op het kunnen van den mensch als nooit te voren. Nu, zoo riep er zelfs een, nu zullen wij den toren bouwen, die tot den hemel reikt. En vrijzinnige en socialistische geesten pochten op hun macht.

Hoe diep werden zij, die geloofden, teleurgesteld. Vrede kwam er eigenlijk niet en wat bloei scheen, werd spoedig als schijnbloei erkend.

Toen kwam de tweede wereldoorlog, nog vreeselijker dan de eerste. Sterk heet thans weer de staat. Maar was er sterker staat ooit dan die van Hitler, en grootere kracht als van zijn oorlogsmachine, machtiger dan de wereldhistorie die kent?

En toch zagen wij ps. 37, zagen wij het Woord Gods bewaarheid worden: „ik heb", aldus de psalmist, „den goddelooze geweldig gezien, zich verheffend als een ceder van den Libanon. Ik ging er langs en zie, hij was niet meer". (Vertaling Noordtzij.)

Zal de mensch nu eindelijk eigen onmacht belijden en de toevlucht nemen allereerst tot de belijdenis van schuld en een roep om ontferming? Zal hij erkennen, dat God alleen regeert en dat alles van Zijn zegen afhankelijk is?

Wij vernemen er helaas weinig van. Al weer wordt gezegd, dat men nu een nieuwe wereld zal bouwen, in radicale politiek, die niet dan vrede en welvaart zal kennen.

En men doet precies het omgekeerde van hetgeen men behoorde te doen. Om een enkel voorbeeld te geven: het nieuwe ministerie ten onzent heeft verzekerd tegen **deflatie** te zullen waken, terwijl juist, zooals ieder het eigenlijk wel ziet, **inflatie** het gevaar is. Als het geen drukfout is geweest dan wordt het uiterst bedenkelijk.

En ook dit is opmerkelijk, wij zwijgen weer in groote algemeene begrippen. Een echt revolutionair kenmerk.

Men roept weer over de macht van den **staat** en over **geleide economie,** en over **christendom** en **humanisme** en over **zuivering,** een werk, dat zoo langzamerhand allerwege ernstige bedenking vindt bij waarlijk ernstige en weldenkende menschen.

Velen meenen, dat de zuiveraars in menig geval goed deden in eigen kring te beginnen. Die onzuiver is blaast het hoogst van den toren.

Ik wil nu alleen maar letten op de groote woorden: **Christendom** en **humanisme.**

De dichter heeft gezegd, dat, als het den menschen aan begrippen begint te ontbreken, zij hulp zoeken bij een woord, dat ter rechter tijd dan wordt gevonden.

Dit is niet juist. Het is zóó. De menschen zien Gods werken niet en dan zoeken zij hulp bij een algemeen begrip, dat niet meer is dan een woord. Dat is het karakter van alle revolutie. Ook thans.

Hier leeft de gedachte, dat de mensch slechts van een goede bedoeling behoeft te gewagen om alles ook goed te maken.

En dan bewandelt hij juist een weg, die ingaat tegen de ordinantiën Gods.

Had Robesspiere geen goede bedoelingen? Of St Just? Men leze er Groens „Ongeloof en revolutie" vooral nu een leerzaam werk. En de kennis onzer landshistorie.

Hadden Hitler en Göring geen goede bedoelingen? Neem maar eens goed kennis van „Mein Kampf". Het was hen te doen om „geestelijke" verheffing boven alles.

Ik lees nu, dat men gewaagt van de groote gaven van het Evangelie: barmhartigheid, gerechtigheid en naastenliefde. Zooals men tijdens de Fransche revolutie sprak van: vrijheid, gelijkheid en broederschap, van: God en deugd en onsterfelijkheid.

Ik lees in „Je Maintiendrai", dat volksherstel begeert, dat die groote gaven van barmhartigheid gerechtigheid en naastenliefde gegrond **zijn** in het Evangelie, maar dat zij ook „in andere dan Christelijke overtuiging **worden** gegrond."

Misschien is er bij deze woordkeuze weinig gedacht. In het gunstigste geval wil men toch zeggen, dat een plant uit bepaalden bodem wordt genomen en in een anderen overgezet, waarin zij evengoed zal groeien en bloeien.

Zoo werd het na de Fransche revolutie ook gezegd. Men roemde in de onafhankelijke moraal, in Christendom boven geloofsverdeeldheid — net als nu — en in verdraagzaamheid — evenals als thans.

Wat is dat boek van Groen „Ongeloof en revolutie" vooral nu een leerzaam werk. En de kennis onzer landshistorie.

Nu moeten wij de bewering: Christendom en humanisme vertellen beide dezelfde goede dingen, niet bestrijden, want het is juist! Alleen mag worden opgemerkt, dat het humanisme alles wat het biedt aan het christendom heeft ontstolen.

Maar dan raken wij de kern der zaak nog niet.

Wat is toch het Christendom? Verstaat gij daaronder wat christenen alzoo in den loop der eeuwen gemaakt hebben van Gods wil en wet, dan zult gij niet veel meer dan onvolkomen en zelfs zeer slechte dingen opmerken. Want de menschen hebben het altijd weer bedorven. Als het aan het Christendom gelegen had, wat zou er van de kerk en van den staat en van de maatschappij geworden zijn.

Wat onze tijd ook behoeft, waarvan wij allen dag getrouw moeten getuigen is, dat is dat barmhartigheid en gerechtigheid en naastenliefde ons alleen toekomen uit het kruis en de opstanding van onzen Heere Jezus Christus, Die nu zit ter rechterhand Gods en Wien alle macht is gegven in den hemel en op aarde. Hij is de Koning Zijner kerk, en Hij is de overste van de koningen der aarde, zooals wij het altijd weer in de vergadering der geloovigen hooren belijden. Hij is het, die Hitler en de zijnen heeft neergeslagen. Hij heeft, na Zijn oordeelen, nog weer een tijd van bekeering gegeven. Hij roept op om Hem te gehoorzamen. Hij wil dat wij ons zullen verootmoedigen en Hem de eere zullen geven.

Geen algemeene begrippen en groote woorden, die zooveel opgeld doen. In onze kerken, als men roemt van **de synode** en in het gewone leven, als men spreekt van de macht van **den staat** en van de groote dingen, die overwinnaars zullen verrichten en de groote staatsmachten nu zullen tot stand brengen. Het is alles een rooven van de eere van onzen grooten Koning en Heere. En dat is het nu, wat ons bezorgd moet maken.

Overal ontmoeten wij den machtigen mensch. Hier den krijgsman, daar den nieuwen staatsman, die „zoolang gevangen gezeten" en zooveel ondergronds heeft gewerkt, en verder den zuiveraar en wie al niet. De borst gaat allerwege weer hoog. Een nieuwe wereld, en altijd vrede en maatschappelijk geluk voor allen, en overal welvaart en vrede. En onderwijl is het al verwarring en afgunst en geklag en een roepen tegen elkander in op allerlei gebied.

Leg uw oor maar eens te luister. — Naast de vele groote woorden niet dan geklag en verbittering en diepe teleurstelling, vooral van menschen, die werkelijk hun plicht hebben gedaan en geen profijt hebben getrokken uit de chaos van oorlog en herstel.

Bidden wij onzen God om wezenlijke **reformatie.** Geve de Heere onze God ons de kracht om Zijn heiligen Naam uit te roepen, den roes van onzen Koning en Heere over gansch ons leven. Opdat Hij zich over ons arme volk en over de arme wereld moge ontfermen.

Met hartelijke groeten en heilbede,
Uw toegenegen MARNIX.

PERSSCHOUW

„Herrijzend Nederland" over de antithese.

In onderscheiden rubrieken van ons blad kwam reeds de door Dr A. Kuyper in de politiek (en elders) gepredikte **„antithese"** tusschen dien die God dient en dien die „Hem niet dient" ter sprake. Tegenover velerlei verdoezeling van

in „Herrijzend Nederland" van 29 Juni 1945 wordt geschreven door den Heer J. G. P. Westera:

„Er wordt veel geschermd met het woord „antithese". De één bouwt op de „overwinning van de antithese" een nieuwe beweging, de ander houdt de antithese voor het criterium der partijvorming. De één verwerpt haar, de ander verschanst zich achter haar. En geen van beiden heeft de antithese verstaan.

De leuze dat politiek de antithese overwonnen is, is even dwaas, als de krampachtige poging om achter de antithese de leegheid van eigen principieel-politiek denken te verbergen.

Wij zullen ons nader verklaren. De Nederlandsche volksbeweging meent, dat christenen en humanisten zich in één partijverband kunnen organiseeren.

Immers zeggen zij, de humanisten en de christenen aanvaarden **beide** de deugden van naastenliefde, barmhartigheid, gerechtigheid enz.

Wij verstaan wel het ideaal van vele oud-Christ.-Historische menschen, die midden in het volk getuigenis van hun geloof willen afleggen. En we zeggen niet — als zij hun taak verstaan — dat zij de antithese hebben verloochend.

Maar, indien onze mede-Christenen het Koninkrijk Gods in de volksbeweging willen dienen, dan komen zij antithetisch tegenover hun partijgenooten de humanisten te staan.

Immers de gerechtigheid, naastenliefde enz., zijn humanistisch en christelijk niet gelijkwaardig. Het zijn geen deugden met een algemeen geldigen (neutralen) inhoud. Ook politiek niet!

Hoe kan men toch naastenliefde (enz.) betrachten **naar het gebod Gods,** indien men daarin de liefde tot Christus niet spreken laat.

Naastenliefde (en ook de andere deugden) heeft een **positieve** inhoud en wel deze: **dat ik in mijn liefde tot den naaste Christus liefde predik.** D.w.z. ik betracht de barmhartigheid en ik beoefen de naastenliefde om mijn medemenschen tot Christus te brengen. Het Koninkrijk Gods uitbreiden! Daarvoor moet ik mijn geheele vermogen, ja zelfs mijn leven over hebben.

En zie, dat zal toch geen humanist belijden. En daarom **moéten** onze mede-christenen vlak **tegenover** de humanisten komen te staan. Hun organisatorische **éénheid** met de humanisten **overwint** de antithese niet maar zal haar **moéten** verscherpen of... de christenen in de volksbeweging zouden hun opdracht niet verstaan en de prediking van het Koninkrijk Gods, nalaten, terwille van de organisatorische éénheid.

Antithetisch **zijn** wij, wanneer wij **metterdaad Gods gerechtigheid** prediken, allereerst persoonlijk, maar dan ook organisatorisch.

Antithetisch zijn wij, als wij wáár en eerlijk **zijn,** naar de wet Gods, allereerst persoonlijk, maar ook organisatorisch.

Antithetisch **zijn** wij, als wij de naastenliefde en barmhartigheid **betrachten** om Christus wil, allereerst persoonlijk maar dan ook organisatorisch!

Antithetisch zijn wij **niet,** als wij een zwart gezicht trekken over alle niet-christelijke actie.

Antithetisch zijn wij ook niet als wij den omgang mijden met politiek andersdenkenden en hun zakelijke **waardeering** en samenwerking zouden onthouden.

De antithese wordt ook zeker niet in het leven geroepen met een: „Heere, Heere... zonder de levensinspanning van een **werkend** geloof!"

De Heeren Westera (Amersfoort) en C. van Dijk (Utrecht), die samen de redactie van bovengenoemd orgaan vormen zijn beiden, naar men ons bericht, in kerkelijk opzicht principieel „bezwaard".

Geen wonder.

De kracht gaat in ons volksleven van **dezen** uit.

Niet meer van een „synode", die geleid wordt door menschen, die in de kerk fatsoenlijke menschen uitbannen, omdat ze enkele Kuyperiaansche theologoumina onderscheiden van een uitgedrukt Woord Gods, en in de politiek Kuyper herhaaldelijk fundamenteel verloochenen. K. S.

„ORDE" (d.w.z. RUST)

niet het hoogste.

De synodale uitdrijvers hebben het bestaan, menschen van wie zij op alle manieren probeeren te *verzwijgen,* dat zij in een **leerproces** als ketters zijn gebrandmerkt (het is hun, gelukkig, niet gelukt inzake candidaat H. J. SCHILDER), weg te werken in Gods Naam als *ordeverstoorders.* „Wij besloten, wij willen gehoorzaamd worden, *in elk geval* tot de volgende synode." Hoe dwaas dit bedrijf is leert een in Herrijzend Nederland van 29 Juni aangehaalden brief van Calvijn:

„Wij nemen hier over een gedeelte uit een brief van Joh. Calvijn, geschreven te Genève, 19 November 1558, en gericht aan den graaf van Tarnow te Krakow.

Tarnow was bevelhebber van het Poolsche leger, Calvijn had hem reeds eerder gewezen op den zegen der Reformatie voor den Staat.

Tarnow had uiting gegeven aan zijn vrees voor revolutionnaire woelingen bij een krachtige invoering der Reformatie in Polen.

Calvijn waarschuwt tegen het wijd en zijd verbreide spreekwoord:

„Aan betrekkelijk vast ingeroeste wantoestanden moet men maar niet tornen."

En gaat dan verder:

„Maar welke gevaren ook dreigen — de vergankelijke vorstendommen dezer aarde mogen ons niet zóóveel waard zijn, dat men, terwille daarvan, den dienst van God, en de ware religie, waarvan onze zaligheid afhangt, zou veronachtzamen. Menschen dezer wereld mogen er op uit zijn, er op alle mogelijke manieren voor te waken, dat de rust in den Staat niet verstoord wordt. Wij staan daar anders tegenover, want bij ons moet alles, wat voor het oog dezer wereld schitterend en van hooge waarde is, wijken voor de eere Gods en de leer, die uit den hemel is.

Bovendien is uw vrees overbodig, aangezien alle onrust, die de Satan zal trachten te stichten, door Christus, Die de Koning des Vredes is, en door Wien de Koningen regeeren, gemakkelijk kan worden gestild.

Bij de groote verkeerdheid, sluwheid, ondankbaarheid en hardnekkigheid, die den menschen eigen is, kan het bijna niet anders, of de zuivere leer des Evangelies gaat met opschudding, twist en onrust gepaard."

In „Herrijzend Nederland" wordt terecht opgemerkt, dat Calvijn dit zegt met het oog op den **staat.** Maar dan geldt dit principe nog veel sterker voor de **kerk.** Wie de kerkelijke een goed-in-zichzelf aanmerkt, sticht **wanorde.** Net als alle andere waarde-filosofen; hún waarde is: de RUST. De **orde** is geen **rust,** doch **gehoorzaamheid** aan God. Dat geldt, ook al telegrafeert men duizendmaal aan een verdwaasde synode den valschen tekst: salus ecclesiae suprema lex; het heil der kerk is de hoogste wet. Men weet hier niet goed, wat „heil" is, noch wat „wet" is. En fantaseert over **hoogere** en **lagere** wetten. Dat deden de farizeeërs ook. En toen sloegen ze den Profeet Gods aan het kruis: Salus ecclesiae suprema lex!

De Antithese

Over de antithese spraken we ons reeds uit in ons blad.

In „Herrijzend Nederland", 6 Juli 1945, komt een artikel voor, onder den titel „Radicaal Christendom, „De antithese"", onderteekend: J. G. P. Westera. We lezen:

„De organisatorische scheidslijn is **niet** de **antithetische!**

Dwars door de kerk, de partijen en vereenigingen loopt de antithese!

Wie naar een christelijke jongelingsvereeniging gaat, wie lid is van een christelijke partij, staat daarom nog niet rechts van de antithese!

Ja, dat weten we wel, zegt U!

Meent U dat?

Waarom gaat U dan naar de kerk, waarom bezoekt U een jongelingsvereeniging als gij de vreugde van het geloof in Gods gerechtigheid waarheid en liefde niet midden in de wereld uitdraagt.

Koud organisatorisch gedoe van ons menschen voor 1940!

Dat er zooveel gevloekt wordt in ons land is onze schuld!

Dat er zoo weinig begrip is van de rijkdom van de Christelijke levensovertuiging, is onze schuld!

Wij, christenen, meenden, dat we ons geloof het best bewaarden, wanneer wij ons opsloten en confrontatie met andersdenkenden meden.

Laf en eigengerijd waren wij!

Een christelijke geitenfokvereeniging, een christelijke damvereeniging enz.

Niet waar?

Wij behoeven daar het Evangelie van Christus niet te verkondigen!

Alle leden weten het immers zoo goed! Maar deelt gij zoo Uw levensblijdschap mede aan hen die Christus, Uw Koning, niet kennen?

Gij stuurt misschien een zendeling naar het Oosten, maar als God het werk van dezen zegenen wil, dan is dat ondanks U!

Want hoe kunnen wij van den zendingstaak vervuld zijn, als wij onze naaste buren niet eens willen kennen!

Rij maar rond in Uw eigen kringetje!

Dat is gemakkelijk en verstoort Uw rust niet!

Onder het genot van een kop koffie en een sigaar kunt U zelfs een grapje maken over den inhoud van den Bijbel, een gevaarlijk mopje vertellen, want de kring accepteert U toch wel als een christen. Hetzelfde grapje in den mond van een niet-christen is goddeloos, en hooghartig, meesterachtig zullen we hem de les lezen, zonder Christus' liefde te verkondigen.

Maar...

als gij waarachtig Christus liefhebt;

als gij de wereld der schoonheid, de glans van goud en zilver, de pracht der natuur in de herschepping van Christus Jezus gered weet;

als gij de gerechtigheid en de waarheid Gods in Christus als den Koning bewaard weet;

als gij leeft in het geloof, dat Gods volmaakte Rijk in een ongekende weelde van geestelijke en materieele rijkdom komen zal en komende is... dan... kan het niet anders, of gij zult tot de menschen uitgaan en jubelen:

„Ziet, ik verkondig U groote blijdschap!"

Heelemaal begrijpen doe ik het niet.

Maar het hindert niet.

Want het laatste woord zegt alles: ik verkondig u **groote blijdschap.**

Inderdaad.

Die *groote blijdschap* heeft altijd den strijd opgeroepen, „het vleesch" weersproken, is den Jood een skandalon, een ding, waarover hij valt, den Griek een dwaasheid. De oudste man onder haar eerste verkondigers na Kerstfeest sprak dan ook van val en opstanding. En de het verst over de wereld trekkende apostolische verkondiger ervan schreef 1 Cor. 2.

Met andere woorden: preek zuiver de groote blijdschap en gestuit op de *antithese.* Zoo niet, dan hebt ge haar niet goed gepreekt. K. S.

Hoe Dr K. Dijk over het verbondskind Cham dacht.

Men weet, dat in de eindelooze (en de aandacht van het eigenlijke geschilpunt feitelijk afleidende) debatten over het **verbond** onophoudelijk gesproken wordt over **Ismaël** en **Esau.** Zijn ze bondelingen of niet? Zij zelf?

De „Vrijgemaakten" zeggen: **ja.** De „Synodocraten" zeggen: **neen;** tenminste, als ze de woorden serieus nemen, hetgeen ze overigens maar zelden doen.

Het heeft mij altijd verwonderd, dat laatstgenoemden niet even breed over **Cham** spreken. „Gij, die... den gelooviger Noach zijn acht zielen (onder welke Cham) hebt behouden en bewaard... door hetwelk de doop beduid werd...".

Toevallig vond ik een Standaard-nummer van 30 October 1926. De dagen van Assen. Daarin een „meditatie" van Dr K. Dijk. „Voor Hart en Leven". Tekst: Genesis 6 : 9, 10. Onderwerp is: **Noach,** „een rechtvaardig man". We lezen nu:

Ook zijn gezin heeft kennis aan 's Heeren genade, en volgt de voetstappen van dezen groote in Zijn Koninkrijk. Dat blijkt ons uit de wijze, waarop het elfde vers begint. Dat vangt aan met een tegenstelling: **maar de aarde was verdorven voor Gods aangezicht.** Dat begin is dus een contrast, en een scherp contrast met wat eraan vooraf gaat. En wat gaat eraan vooraf? O zeker: **Noach wandelde met God.** Maar ook: **en Noach gewon drie zonen: Sem, Cham en Jafeth.** Op die vermelding volgt pas: **maar de aarde was verdorven,** en door zóó de tegenstelling te plaatsen, en de zonen van Noach te noemen vóór de verdorven wereld, trekt de Schrift niet alleen een **scherpe scheidingslijn tusschen de wereld en Noach, maar ook tusschen de wereld en zijn gezin.** Het gezin behoort tot die wereld niet. **Zijn zonen zijn in het verbond der genade. Zij zijn erfgenamen der belofte.** God volgt ook hier de lijn der geslachten, en daarom vindt niet alleen Noach, maar ook zijn gezin redding in de ark der behoudenis.

Zoo ziet ge, hoe Gods verkiezing werkt.

Hoe Zijn genade zich in deze wereld openbaart.

Zij grijnt niet den een hier en den ander daar.

Zij verwerkelijkt zich in het verbond der genade, en de goedertierenheid des Heeren is van geslacht tot geslacht. Noach wordt met zijn gezin behouden, **en nog bevestigt Hij Zijn verbond van kind tot kind.** Hij zegent de kleinen met de grooten, **en u koent de belofte toe en uw kinderen.**

Dat was zoo de gewone woord-cadans in de dagen van Assen.

Kom daar nu eens om?

Tegenwoordig luidt het:

a) aan de verworpenen geeft God geen beloften (dezelfde Dr K. Dijk, volgens Reformatie-Stemmen);
b) alleen de verkoren zonen van Noach zijn, strikt genomen, in dit verbond;
c) verkiezing en verbond vallen samen, daarom moet gij dien Cham maar schrappen.

Ik denk, dat Dr K. Dijk gemakshalve maar „de uitzonderingen heeft verwaarloosd", om met een bekend praeadvies te spreken.

Maar dan is hij ook even tegenstrijdig als dit Praeadvies: zie daarover elders in ons blad.

K. S.

STAATSLIEDEN of *Vak-Ministers?*

Men zond ons een knipsel, ik meen uit „Herrijzend Nederland", waarin Mr K. Groen schrijft over „staatslieden of vak-ministers". Hij wijst op het huidige streven, aan *vak*-ministers de voorkeur te geven, en merkt dan op:

Staatkunde is een heel bijzonder vak, of juister: een heel bijzondere kunst. Het is voor een waarlijk nationale wederopbouw van ons land van eminent belang, dat het geregeerd wordt door *staats*lieden, niet dat het wordt geregeerd door vaklieden. Voor de vaktechnische aangelegenheden hebben de echte staatslieden hun deskundige ambtenaren of adviescolleges ter beschikking. Het is altijd een teeken van staatkundig, van politiek verval, als een land moet worden geregeerd door zakenkabinetten of door vaklieden, omdat de echte staatslieden ontbreken.

Even later:

Het ontbreken van staatslieden is een symptoom van **diep verval.** In de 18e eeuw hadden wij ze ook niet, evenmin, misschien behoudens een enkele uitzondering, de eerste decenniën na 1813.

Dat diepe verval is heden ten dage op allerlei terrein te ontwaren, maar wij beperken ons thans tot het staatkundige.

Waar is opgewekte partijleven? Heden is de leuze: geen 53 partijen meer! Een misleidende onzinleuze, want van die 53 partijen, die vóór 1940 dan wel eens aan de verkiezingen zouden hebben deelgenomen, waren er niet meer dan 7 of 8, die werkelijk iets beteekenden. Maar die misleidende leuze is een typisch symptoom van de herlevende staatkundige beteekenis van het nivelleerende humanisme, zooals dat in sterke mate tot uiting komt in Het Parool.

In dit blad komt, in een nieuw gewaad, het oude hooghartige liberalisme weer voor den dag. „Nul n'aura d'esprit hors nous et nos amis." Alleen wie denkt als wij is bij! Vandaar de hardnekkige strijd van dit blad tegen partijvorming op Christelijk-nationalen grondslag, zijn toejuichen van alles wat de Nederlandsche Volksbeweging in de hand werkt en de „anti-these" bestrijdt.

Wij hopen dat spoedig te houden verkiezingen doen blijken, dat ons volk nog altijd prijs stelt op een politiek beleid gedragen door groote geestelijke beginselen.

Een **concrete** vraag.

Ds P. K. Keizer van de Vrijgemaakte Kerk van Groningen schrijft in de „Mededeelingen" van die kerken (classicaal) een artikeltje, getiteld: *Open vraag aan Ds P. van Strien* (predikant in synodocratisch verband).

In het nummer van Zaterdag 30 Juni van de „Groninger Kerkbode" schreef u een artikel over „Rechten in het Verbond".

Met vele dingen daarin kan ik mij van harte vereenigen. Maar in verband met het slot van uw artikel zou ik u gaarne een concrete vraag willen stellen met het beleefde en vriendelijke verzoek: wilt u daarop ook een concreet antwoord geven?

De zaak is deze: u schrijft „als kinderen van geloovige ouders gedoopt worden, dan is die doop een zegel van het verbond der genade. Dan wordt verzegeld, dat die kinderen recht hebben op al de goederen van het genadeverbond". Daar ben ik het van harte mee eens.

Maar even verder schrijft u: „Wie waarlijk recht van den Heere er op ontving, die krijgt de goederen ook".

U maakt dus onderscheid tusschen *waarlijk* rechten ontvangen en... niet-waarlijk d.i. schijnbaar rechten ontvangen.

Een gedoopt kind dat *waarlijk* rechten ontvangt, krijgt de goederen ook en wordt behouden. Wat hebben de andere gedoopte kinderen dan van God ontvangen? Wat is de niet-uitverkoren kinderen dan in hun Doop beteekend en verzegeld? Dat zij niet *waarlijk rechten* ontvingen? Is zulk een Doop dan geen onwaarachtigheid? God doet alsof Hij hun rechten geeft, maar Hij geeft ze hun in waarheid niet. Dit tweeërlei rechtengeven (waarlijk en schijnbaar) leidt toch tot tweeërlei Doop? en (wat erger is) tot onwaarachtigheid bij God en tot onzekerheid bij de doopouders?

Mijn concrete vraag aan u is nu deze: wat is uw antwoord wanneer doopouders u vragen: „dominee, heeft God ons kindje nu *waarlijk* rechten gegeven, waarop wij mogen pleiten?"

Mijn antwoord is volmondig: ja!

Kunt u dit antwoord ook geven? Ik meen van niet, gedachtig aan uw woorden: „wie *waarlijk* recht van den Heere er op ontving, die krijgt de goederen ook."

Calvijn schrijft op Rom. 9 : 6 „dat de belofte der zaligheid aan Abraham gegeven aan allen toekomt, die hun afkomst naar het vleesch op hem terugvoeren, omdat zij aan allen *zonder uitzondering* wordt aangeboden: en dat zij op dezen grond *naar recht* erfgenamen *en opvolgers* van het met Abraham gesloten verbond worden genoemd of, om met de Schrift te spreken, zonen der beloftenis".

Al onze kinderen *naar recht* erfgenamen en zonen der beloftenis, dat is de leer der vaderen en der Schrift.

Mocht een werkelijk *concreet* antwoord komen, dan hopen we het door te geven. Volgens Dr K. Dijk (zie Reformatie-Stemmen) belooft God niets aan de niet-uitverkorenen. Het-